

DĚTEM

Výběr z českých knih pro děti a mládež
2020/2021 PODZIM

NEJLEPŠÍ KNIHY DĚTEM

Výběr z českých knih pro děti a mládež
2020/2021 PODZIM

NEJLEPŠÍ

Partneři publikace:

Tato publikace vychází s laskavým přispěním Nadace Miroslava Šaška.

Katalogy projektu

NEJLEPŠÍ / KNIHY / DĚTEM

najdete také na stránkách:

www.nejlepsiknihydetem.cz

www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem

ISBN 978-80-907020-8-0

ÚVODEM

Koronavirová pandemie neustává a její další vlna zasáhla i tento podzim celé Česko. Opět se zřejmě budou omezovat kulturní, sportovní i společenské akce a může se stát, že v zimních nebo prvních jarních měsících opět dojde k obávanému lockdownu. Ale děti, alespoň ty, které rády čtou, nemusejí zoufat, s knihou mohou i doma zažít mnoho velkých dobrodružství, zapomenout na protivné respirátory, nepříjemné testování i na to, že se s kamarády potkávají jen na dálku.

I literaturu a knižní trh postihla pandemie, byť se dopady nezdají být tak fatální jako v jiných uměleckých odvětvích, která jsou závislá na živém zážitku a přítomném publiku. Knihy lze kupovat, půjčovat a číst stále, přestože cesta k nim může být o trochu komplikovanější, než jsme bývali zvyklí. A po opatrném našlapování na začátku roku se v jeho druhé polovině objevilo i solidní množství knižních novinek, které usilují o čtenářskou přízeň. Převážně z letní a podzimní produkce jsme vybírali knihy pro tento katalog, ale objevují se v něm i některé tituly z roku 2020, které se z různých důvodů nevešly do katalogů předchozích, a nám přišly natolik podstatné, že by bylo trestuhodné je vynechat.

Při výběru z bohaté nakladatelské produkce jsme samozřejmě primárně uplatňovali estetická kritéria, zároveň jsme se však snažili, aby kolekce byla pestrá, aby v ní byly knihy pro všechny věkové kategorie, poezie, próza i knihy naučné, aby nechyběly obrázkové knihy ani komiksy, jejichž produkce je v posledních letech čím dál početnější a kvalitnější. Nejkomplikovanější byla v letošním ročníku kategorie knih pro mládež: tedy tradiční dobrodružné knihy, žánry jako sci-fi, fantasy či třeba horor, a k tomu příběhy dospívajících, nejlépe ze současnosti. Kniha tohoto druhu vyšlo totiž velmi málo a ve výběru téměř schází. Jistě, do hry tu náhle vstupují jednak zahraniční knižní hity a také jiná média, od televize přes filmy až po počítačové hry. Čtenáři v tomto věku už si navíc knihy vybírají sami, nespolehnou se na rady rodičů či jiných dospělých. A v globalizovaném světě vyhledávají globální fenomény, aby za svými vrstevníky (nejen v jedné třídě, ale vlastně v celém světě) nezůstali pozadu. Domácí literáti to tak u nich mají mnohem těžší, protože čelí velké mezinárodní konkurenci často podpořené masivní reklamou či alespoň globální šeptandou na sociálních sítích. Není divu, že se jim podobné knihy moc psát nechce.

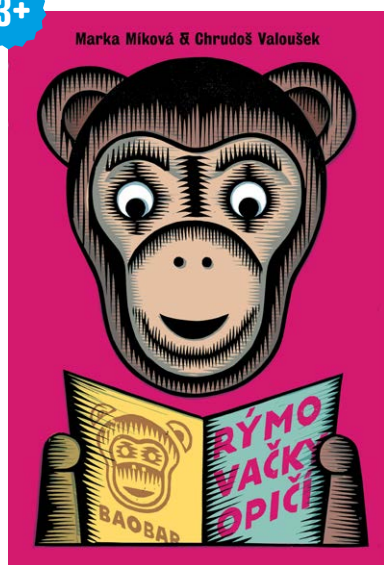
A přesto je to škoda, protože když se takové knihy povedou – a z let nedávno minulých lze jako dobrý příklad uvést romány Vojtěcha Matochy, Františka Tichého nebo Václava Dvořáka –, získávají si přízeň jak čtenářů, tak porot literárních cen.

Zmínění sice byli tři muži, jinak ale genderové váhy v oblasti tvorby pro děti a mládež zůstávají dlouhodobě vychýleny směrem k autorkám. V aktuálním katalogu ženám patří celé dvě třetiny hesel (21) oproti mužské třetině (11), a když spočítáme ilustrátorky, i zde najdeme výraznou ženskou převahu, již nejčastěji narušují muži obou profesí, kteří dokážou knihu napsat i nakreslit: Petr Sís, Michal Nikkarin Menšík, Petr Kopel či Jan Sovák. Můžete namítnout, že je to dáno složením letošní expertní trojice (dvě ženy versus jeden muž), avšak i s ohledem na to, které knihy se do výběru nevešly, si troufnu konstatovat, že je to věrný obraz situace. Žen píšících pro děti je více a jsou pilnější. A další přibývají: jsme rádi, že jsme do výběru mohli zařadit i knižní prvotiny Šárky Ledenové a Hany Prokopcové, Veroniky Křišťové, Teresy Šiklové či komiksové kreslířky Kateřiny Čupové. (A ano, také jednoho debutujícího muže, Jakuba Špičáka.)

Knižní tituly jsou seřazeny podle věku čtenářů, jimž jsou určeny – jako první je tedy ve výběru kniha Marky Míkové *Rýmovačky opičí*, která svými nápady a barevnými ilustracemi zaujme už nejmenší čtenáře, jako poslední pak naučná kniha o urbanismu *Město pro každého* od Osamu Okamury, kterou by si měli přečíst nejen dospívající, ale i jejich rodiče a prarodiče – dozví se mnoho o městě, kde možná žijí, i o tom, jakým potířím a výzvám jejich město čelí nebo čelit bude, a jak to celé řešit. Při věkovém rozřazení jsme někdy postupovali podle nakladatelského doporučení, jindy jsme se spolehnuli na vlastní odhad. Neberte tedy prosím tuto kategorizaci příliš přísně: každý dětský čtenář je jiný, jinak vyspělý, a co může být pro jednoho složité, pro stejné starého kamaráda už působí naopak infantilně.

Přejeme všem knihkupcům, aby v obtížné době měli dostatek spokojených zákazníků, knihovnám, aby se do nich čtenáři vraceli, a čtenářům, aby měli šťastnou ruku při volbě knih pro sebe i své děti.

Pavel Mandys

MARKA MÍKOVÁ RÝMOVAČKY OPIČÍ

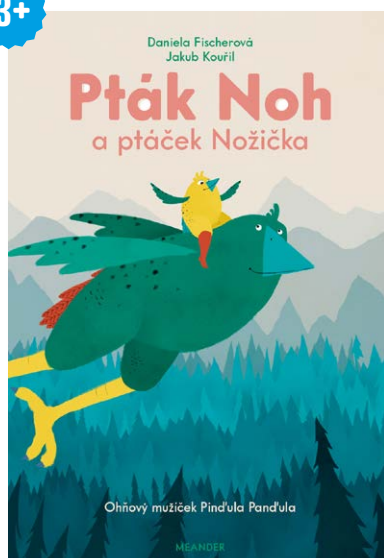
Ilustroval Chrudoš Valoušek
Praha, Baobab 2021, 32 stran
ISBN 978-80-7515-133-9
věk 3+

Všestranná umělkyně Marka Míková ve své poezii pomrkává jedním okem po dětech a druhým po dospělých. V cyklu šestnácti kratších básní, rámovaném příchodem a odchodem opice, spontánně líčí každodenní příhody ze života – vypravěčka chodí s opičkou ven, škádílí se spolu, pozorují okolní svět, vaří, jdou spát, a nakonec opička odskáče někam jinam, možná ke čtenářům domů... Mile prostořeké rýmovačky o opici se zrodily díky imaginaci dítěte, které nerozumí rozhovoru dospělých: veselý podnapilý pán totiž přes plot prosil maminku, jestli by se nepostarala o jeho opičku. Vzápětí je na scéně nová kamarádka opice, totiž spřízněná duše, která dává životu smysl, vnáší do něj radost a především – údiv. Ptáci se vztekle podivují, jak opice „lítá“, opice nerozumí lidskému dojetí u moře, člověk nechápe, že „není nic srandovnějšího než šlapat si po očásku“. Hravé, asociativní básně svobodnomyšlně a humorně doprovázejí kolorované linoryty Chrudoše Valouška.

Marka Míková (1959) absolvovala obor režie a dramaturgie loutkářství na DAMU, vystupovala v několika hudebních skupinách (nyní Zuby nehty). Pracuje jako režisérka v divadlech Minor a Lampion (adaptace

Karafiátových *Broučků*, 2018), věnuje se rovněž dabingu. Její prozaická prvotina *Roches a Bžunda* s ilustracemi Juraje Horvátha získala ocenění Nejkrásnější česká kniha 2002. Vypravěčsky neotřelá próza *JOS37* (Zlatá stuha 2010) byla podobně jako *Knihafoss* (2007), *Mrakodrapy* (2012) a *Škvíry* (2014) nominována na cenu Magnesia Litera. V roce 2021 vydala audioknihu *První pohádková pohotovost* a tři tištěné knihy pro děti – vedle *Rýmovaček* také lovestory *Kabát a kabelka* a prózu *Kluk v ohni* o odvaze chlapce, který utrpěl těžké popáleniny.

Chrudoš Valoušek (1960) absolvent VŠUP, pracoval v 80. letech jako noční hlídač, topič a správce depozitáře. Svými dřevorezy a linoryty nezaměnitelně ilustroval mj. knihy *O Zlaté mrkvi* (2003) Renaty Bellingerové či *Ďáblův slovník* (2010) Ambrose Bierce. Laureát Ceny Revolver Revue 2010 získal za album *Chrudošův mix přísloví* (2008) ocenění Nejkrásnější kniha světa, udělované na veletrhu v Lipsku. Na úspěch navázal autorskou knihou *Chrudošův zvěřinec* (2013) a především linoryty k pohádkovému libretu Václava Maška *Panáček, pecka, švestka, poleno a zase panáček* (2017, Cena knižního veletrhu v Bologni).

DANIELA FISCHEROVÁ PTÁK NOH A PTÁČEK NOŽIČKA

Ilustroval Jakub Kouřil
Praha, Meander 2021, 32 stran
ISBN 978-80-7558-143-3
věk 3+

Básnířka a zkušená vypravěčka originálních příběhů pro děti vždy citlivě zohledňuje, pro koho píše: krátký pohádkový příběh o ptačích bratřech Nohovi a Nožičkovi, kteří vyzráli na lživého ohňového mužíčka, jenž jim chtěl zapálit jejich les, cílí na nejmladší, předškolní čtenáře. V publikaci dominují výrazné barevné ilustrace Jakuba Kouřila, které si – pokud jde o hravost, nápaditost a rozvernost – nezadají s vybroušeným textem Daniely Fischerové. Krátké věty, občasný rým, zvukomalebná slova, hádanky, dialog v komiksových bublinách, přitom přirozeně živý, spontánní, kultivovaný jazyk. Nechybí napětí, silné emoce, humor. A pochopitelně poučení, že i ten nejmenší z nejmenších dokáže zvítězit a přemoci zlo.

Daniela Fischerová (1948) vystudovala dramaturgii a scenáristiku na FAMU. Etablovala se jako oceňovaná dramatička, autorka rozhlasových her, básnířka a autorka knih pro děti. Jen v nakladatelství Meander jich od r. 2003 vydala již deset, snad nejznámější jsou *Duhové pohádky* (2003) a sbírka hravých básní *Milion me-lounů* (2011); obě ilustrované Irenou Šafránkovou, obě se již dočkaly druhého vydání. Svou dětskou poezií se hlásí k nonsensové tradici moderního

českého básnictví. Zveršovala také několik lepoprel pro nejmenší.

Jakub Kouřil (1987) je filmový režisér, animátor a výtvarník. Po studiích ve Zlíně a v Paříži absolvoval Katedru animace na pražské FAMU. Ilustroval kouzelnou pohádku *Pracháček* Olgy Stankovičové (2015) a pro nakladatelství Meander příběh o Abrahamovi a Izákovi z edice ManaMana, také několik knih Daniely Fischerové (*Ochechule s ukulele*, 2018, rýmované lepoprel *Plác! Táč! Báč!*, 2019, či *Vúdúlínek*, 2020).

TEREZA ŠIKLOVÁ

OBŘ

Ilustrovala Tereza Šiklová
Praha, Baobab 2021, 56 stran
ISBN 978-80-7515-131-5
věk 5+

Obr je velká a velmi pomalá bytost, pro kterou jeden den trvá celý rok. V první části jemného, volně plynoucího příběhu se čtenáři dozví, co obr během dne-roku dělá: cestuje, občas jí zboží z kamionu a vypije jezero. V druhé kapitole kratičké knížky se vydá do města mezi lidi, ale brzy ho přestane bavit jejich neustálý shon a spěch. Mladá výtvarnice sleduje sympatického giganta v celostránkových či dvoustránkových obrázcích, jejichž poetika vychází z dětské kresby i třeba z rukopisu Jiřího Šalamouna. Její obr je usměvavá klátivá bytost, která je kvůli své pomalosti pro lidi vlastně neviditelná, byť třeba musejí přelézat jeho chodidlo, aby se dostali na druhou stranu ulice. Děj se vyznačuje nečekaným smyslem pro absurdní humor včetně scének na hraně grotesky (obr hraje golf s utrženou větrnou elektrárnou jako holí) a autorka zejména v druhé kapitole invenčně pracuje s kompozicí scény, v níž nenápadně „překáží“ některá část obrova těla.

Tereza Šiklová (1996) vystudovala užitou malbu na SUPŠ a v roce 2020 ukončila jako bakalářka studium ilustrace a grafiky na UMPRUM. V r. 2018 pobývala na stáži na Glasgow School of Art. Připravila několik školních prací

(*Strofy dřevěné sochy*, 2017, *Země dlouhého bílého mraku*, 2017, *The alphabet is easy math*, 2018, *Detective Story*, 2020, *The Tree Tale*, 2021.) Obr je její knižní prvotinou.

MARTIN VOPĚNKA

SOFINKA A ZÁHADNÉ ZVÍŘÁTKO

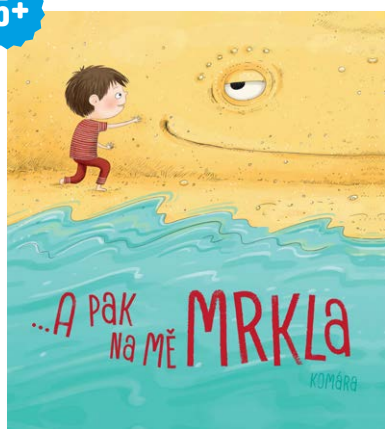
Ilustrovala Aneta Františka Holasová
Praha, Práh 2021, 76 stran
ISBN 978-80-7252-875-2
věk 5+

Předškolačka Sofinka se radostně vypravila s rodiči do zoologické zahrady, její největší pozornost však namísto žiraf, slonů a lachtanů upoutá prázdný výběh. Tatínek jí přečte nápis na plotě: „Když nejsem ve výběhu, odpocívám nebo spím.“ I při další návštěvě ZOO holčička dychtivě míří k témuž výběhu, a ten je opět prázdný a pak znovu a ještě jednou. Sofie začíná fantazírovat o tom, jaké podivuhodné zvíře se asi v tajuplném výběhu skrývá. Pak ho konečně na vlastní oči spatří (to už je první měsíc v první třídě). Je to pro ni zprvu zklamání – ale záhy si to obvyčejné, možná trochu nemocné zvířátko zamiluje. Zkušený autor chytře tematizuje, jak prosté oznámení v zoologických zahradách podněcuje dětskou zvědavost a představivost. A na příkladu vnímavé dívky ukazuje, že odhalené tajemství sice většinou nenaplní velká očekávání, ale i se zdánlivě všední skutečností se lze smířit a radovat se z ní.

Martin Vopěnka (1963) je nakladatel a spisovatel, píše pro čtenáře všech věkových kategorií. Za svou tvorbu pro děti a mládež dostal řadu ocenění, mj. Zlatou stuhu za knihu *Nová planeta* (2015), Cenu učitelů za knihy *O duši a dívce* (2016) a *Biblické příběhy pro nevěřící děti* (2018),

mezinárodního uznání se dočkala *Nová planeta* (katalog *White Ravens*). Jeho knihy byly přeloženy do osmi jazyků, podle románu *Spící město* (2011) byl natočený stejnojmenný celovečerní film (2021). Z tvorby pro dospělé se příznivého přijetí v zahraničí dočkalo britské vydání románu *Můj bratr Mesiáš* z roku 2017 nebo polské vydání románu *Moje cesta do ztracena* (2005). Na podzim 2021 mu v češtině vyšel román *Poslední stanice Hamburk*.

Aneta Františka Holasová (1985) debutovala autorskou knihou *Lumír včelař* (2013), která byla přeložena do několika jazyků a autorce vynesla nominaci na Zlatou stuhu. Vedle vlastních autorských publikací s protagonisty z říše hmyzu (*Pohádka o Ipsíkovi*, 2016, *Motýl, který neuměl létat*, 2019) ilustrovala řadu příběhů pro děti, např. *Kde domov můj: Příběh hymny* (2018), *Tonča a krasojedec* (2019) Robina Krále či knihy Jiřího Kahouna *Zvířátka z malinové paseky* (nové vydání z roku 2019) a *Medvídek Popo* (2019).

KOMÁRA

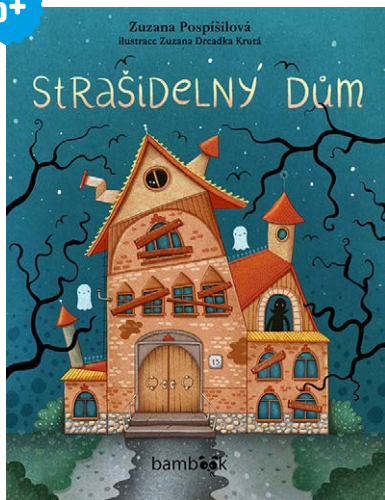
A PAK NA MĚ MRKLA

Ilustrovala Ilona Komárková
 Praha, Pikola/Euromedia Group 2021,
 64 stran
 ISBN 978-80-242-7398-3
 věk 5+

Vypravěčem knihy je šestiletý Timon, nejmladší ze čtyř sourozenců, kterého čeká dlouhá cesta autem za slanou vodou. Co když ale nemá rád dlouhé cesty ani slanou vodu? Nezbývá než se těšit na hromadu písku! Ta je opravdu nekonečná a burcuje fantazii malých stavitelů. Do večera tak vznikne Timonova zlatá pískovaná velryba, kterou obdivuje celá pláž. Bohužel si nikdo nevšiml, kam zmizel nepostradatelný červený bagr. A Timonovo noční snové dobrodružství začíná. Autorka přichází s půvabným příběhem pro začínající čtenáře, ve kterém promlouvají krátké, výstižné věty a ještě více originální, působivé ilustrace s propracovanými detaily i nastraženými vtípky. Své první prázdniny u moře si během listování vybaví snad každý čtenář, společně s tím krásným pocitem, když překonal strach nebo vytvořil svůj vlastní tajný svět.

Ilona Komárková (1977) neboli Komára dostala svou přezdívku již v mládí a nyní se s ní prezentuje jako ilustrátorka a autorka knih pro mladší čtenáře. Dříve pracovala v divadle Minor, v knižním vydavatelství a grafickém studiu a svými ilustracemi doprovázela různorodé články v časopisech. Nyní se naplno věnuje vlastní autorské tvorbě pro děti. V roce 2020

vydala knihu *Králík je taky jenom člověk*, v níž králík v rodině plné dětí vtipně glosuje svůj životní příběh. Publikace byla zařazena do prestižního mezinárodního katalogu dětských knih *White Ravens* 2021.

ZUZANA POSPÍŠILOVÁ

STRAŠIDELNÝ DŮM

Ilustrovala Zuzana Dreadka Krutá
 Praha, Bambóok/Grada 2021, 64 stran
 ISBN 978-80-271-3113-6
 Věk 5+

Když maminka musí být jednou ráno v práci dřív, odvádí Jiříka do školky jeho starší sestra Magda a rovnou to bere zakázanou zkratkou. V Tiché ulici stojí starý dům se zatlučenými okny, ze kterého se ozývají zvuky. Magda se společně s kamarády Terkou a Vojtou rozhodne zjistit, jaká strašidla uvnitř bydlí. Ještěže mají v patách strýce Davida, bez kterého by zapomněli na česnek nebo ptačí pítko proti čertům. Obavy se naplňují, v domě žije upír! A také víla Šťovinka, která potřebuje zachránit. Příběh pro začínající čtenáře je plný nástrah, legrace i tajemství, které naštěstí není vyzraženo. Je vhodný pro kluky i holky, strašpytle i protřelejší milovníky upírů.

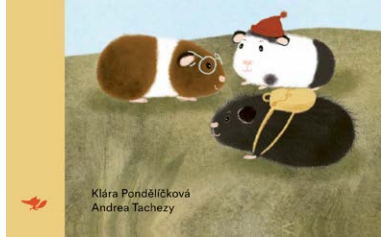
Zuzana Pospíšilová (1975) patří mezi nejaktivnější autorky původních českých knih pro děti. Vystudovala psychologii v Brně a pracovala mj. jako dětská klinická psycholožka. K psaní pohádek ji přivedly dcery, její první kniha se jmenuje *Pohádky před spaním* (2007) a do dnešní doby publikovala přes 250 titulů. Dlouhodobě spolupracuje s nakladatelstvím Grada, které vydalo oblíbené série *Detektivové* (od roku 2012) nebo *Kouzelnou třídu* (od 2010). Začínající čtenáři znají Zuzanu Pospíšilovou z edic *První, Pohádkové* či *Laskavé* čtení.

Zuzana Dreadka Krutá je výtvarnice a ilustrátorka knížek pro děti. Počází ze Slovenska, nyní žije a tvoří nedaleko francouzského Lyonu. Vystudovala obor výtvarná výchova a tvorba na Univerzitě Konštantína Filozofa v Nitře. Několik let se věnovala pedagogické činnosti a textilnímu designu, zejména tvorbě textilních hraček. Svými kresbami doprovodila již *Dědečkovy povídky* (2020) Zuzany Pospíšilové. Nejnověji ilustrovala naučnou publikaci pro děti *Nejpodivuhodnější rostliny světa* (2021).

5+

Už čtu

Co musejí morčata

Klára Pondělíčková
Andrea Tachezy

KLÁRA PONDĚLÍČKOVÁ CO MUSEJÍ MORČATA

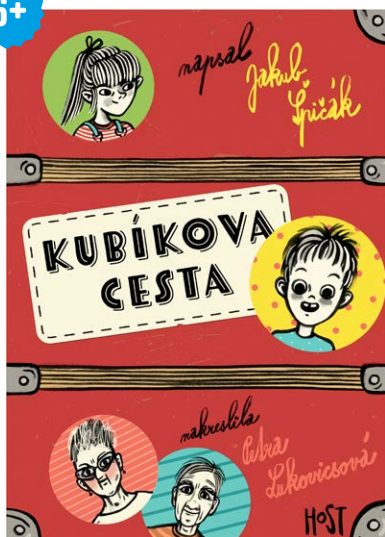
Ilustrovala Andrea Tachezy
Praha, Běžíliška 2021, 64 stran
ISBN 978-80-88360-06-3
věk 5+

Dobrodružné příběhy tří morčat jsou laskavým vyprávěním o jinakosti a odvaze, které Klára Pondělíčková dedikovala předškolním dětem. Kamarádi Eda, Hugo a Róza si společně troufnou opustit ohrádku a vydat se do světa za plotem: na rozhlednu, k moři, zkrotit šelmu. Jsou jiní než ostatní morčata, ale jakmile jsou spolu, přestane to vadit. Rozumují nad radami do života, kterých se jim dostalo od ostatních, a jdou tam, kam je srdce táhne – a upřímně si při tom pomáhají. Leitmotivem vyprávění je sebevědomá věta „Když morče chce, proč by nemohlo...“ doplněna je pak s každou kapitolkou o novou dovednost – morčata se učí plánovat, překonávat strach, respektovat své odlišné potřeby... *Co musejí morčata* je poetický příběh o poznávání světa.

Klára Pondělíčková (1978), občanskou profesí právnička (mj. spoluautorka komentáře ke správnímu řádu České republiky), píše básně a také knihy pro děti. Debutovala melancholicky laděným příběhem *Něco ti povím, Johane* (2014), který otevírá pro nejmenší čtenáře téma mezigeneračního soužití. Kresbami a kolážemi jej podobně jako aktuální titul ve stejném nakladatelství doprovodila Andrea Tachezy.

Andrea Tachezy (1966), absolventka pražské VŠUP, se věnuje volné tvorbě a od roku 2005 také knižní ilustraci, v níž kombinuje řadu technik. Výtvárně doprovodila již na tři desítky knih pro děti, za tituly *Ferdinandel!*, *Bořivoj a blecha Fló* a *Dům číslo 226* obdržela ocenění Zlatá stuha. Kniha *O čem sní*, s básnickým textem Petra Borkovce, byla nominována na cenu Czech grand design 2016, zařazena do mezinárodního katalogu *White Ravens* a získala první cenu Fedrigoni Card Couture Award 2017.

6+

JAKUB ŠPIČÁK KUBÍKOVA CESTA

Ilustrovala Petra Lukovicsová
Brno, Host 2021, 144 stran
ISBN 978-80-275-0596-8
věk 6+

Jedináček Kubík si předeveděním přinesl domů vysvědčení z první třídy a už se trochu nudí. Ovladač k televizi vymění za mobilní telefon, milující, avšak zaneprázdnění rodiče mu zatím žádný program nepřichystali. Spasí ho e-mail od babičky, která ho zve na prázdniny. Nejede vlakem na venkov, jako jeho slavný literární předobraz Honzík, k prarodičům do bytovky v jiném městě ho odveze autem táta. Během jednoho týdne u babičky a dědy se Kubík spontánně seznamuje s vrstevníky, zažije pravou letní bouřku, podstoupí hrdinskou zkoušku, aby byl přijat do party, poznává sourozeneckou rivalitu a první konflikty mezi kamarády. Jakub Špičák ve své knižní prvotině navázal na silnou tradici poctivého, klasického a čtenářsky vděčného vyprávění (se spisovným jazykem, přímočarou charakteristikou postav i situací a také dopovězením pointy), které oslavují obyčejné hrdiny, v jejichž společnosti se malí čtenáři pobaví, zažijí napětí a mohou také emočně povyřt.

Jakub Špičák (1974) pracuje jako softwarový inženýr. S psaním začal jako blogger a autor povídek, první tištěnou knihu, která titulem upomíná na jeho vlastní oblíbenou četbu z dětství, tedy Říhovu *Honzíkovu cestu*, věnoval

svým dvěma synům. Autentickému příběhu o prázdninové cestě za dobrodružstvím přiznává autobiografickou inspiraci.

Petra Lukovicsová (1980) je slovenská ilustrátorka, absolventka Školy užitého výtvarnictví v Kremnici, kde studovala tvorbu hraček a dekorativních předmětů. Věnuje se knižní a produktové ilustraci, často kombinuje digitální a analogové techniky. Z knih vydaných v češtině ilustrovala *Cestu na svět* Jany H. Hoffstädter (2016), ilustracemi ke knize *Kubíkova cesta* navázala spolupráci s nakladatelstvím Host.

6+

LUKÁŠ CSICSELY METAMORFÓRKY

Ilustroval Jaromír Plachý
Praha, Práh 2020, 104 stran
ISBN 978-80-7252-843-1
věk 6+

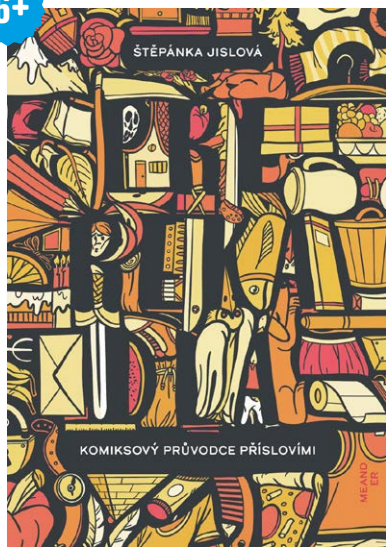
Základní charakteristiku všech patnácti nonsensových povídek zahrnutých do souboru *Metamorfórky* vystihuje už samotný titul: v žádné z nich nechybí proměna a humor, ať už čteme o pupínkatém Pepovi, o nejrychlejším Rudovi či o mini Kátě. Neuvěřitelné příhody, které se nikdy nestaly, se opírají o svérázný výklad lidové slovesnosti či zdánlivě nevinných průpovědek, jimiž častují své děti zkušenější dospělí („Nešťourej se v nose, nebo ti to zůstane!“). Tělesné proměny jsou odrazovým můstkem mnoha bizarních příběhů, dokonale dovršenou metamorfózu však líčí jen pohádka *O Růžence, poupátku*, v níž dívka hledá způsob, jak v betonovém městě svobodně růst, a promění se v růži. Vyprávěčové přebujelé fantazii skvěle sekunduje ilustrátor, který jeho surreálné nápady nebojácně vizualizuje.

Lukáš Csicsely (1989) vystudoval estetiku a filmovou vědu na FF UK a scenáristiku na FAMU. Nyní vyučuje na SPŠ Panská. Píše scénáře k filmům, seriálům i rozhlasovým pořadům a také knihy pro děti i dospělé (debut *Svátek*, 2016, groteska *Nejkrásnější pohřeb Jana Huga*, 2020). Pro děti publikuje mj. v nakladatelství Pop-Pap (*Oskare, Plav!, Pan Bartoš,*

Listonoš, obojí 2017, *Báchrabky, Pouťovky*, obojí 2019) či Meander (*Předvečer svatého Mikuláše*, 2017). V r. 2018 část *Metamorfórků* odvysílal Český rozhlas v rámci pořadu Hajaja.

Jaromír Plachý (1986) studoval v ateliéru animace na VŠUP. Věnuje se tvorbě počítačových her, animaci, ilustraci a komiksu. Pro studio Amanita Design vytvořil počítačové hry *Botanica* (2012), *Chuchel* (2019) a *Happy Game* (2021), za něž získal řadu ocenění doma i v zahraničí. Sérii stripů *Jiné světy* (2007–2011) a knihou komiksů *Kmen a jiné příběhy* (2007) upoutal porotce festivalu Komiksfest. Ilustroval antologie lidového a školkového humoru ve výběrech Jana Nejedlého (*Mistr sportu skáče z dortu, Malý humorista, Hororová čítanka*), vydává také autorské knihy pro nejmenší (třídílné lepoporelo *Naše prásátko*, 2020 a dál, nonsensová poezie *Básně z dásně*, 2020).

6+

ŠTĚPÁNKA JISLOVÁ PŘEŘEKADLA (KOMIKSOVÝ PRŮVODCE PŘÍSLUVÍMI)

Ilustrovala Štěpánka Jislová
Praha, Meander 2021, 32 stran
ISBN 9788075581648
věk 6+

Přeřekadla Štěpánky Jislové jsou útulou knížkou plnou tradičních českých rčení a přísloví, které však užstávají jen „nakousnuté“, nedořečené. Doplnit si je čtenář musí sám. Podobně jako v kvízu máme na výběr ze tří nebo čtyř odpovědí, respektive ilustrací. Správná je jen jedna, nad těmi ostatními se ovšem zaručeně pobavíme. Vždyť přece: nemusí pršet, stačí holub na střeše? Nebo snad: kdo chce psa bít, v apatyce nekoupí? Pokud si přece jen nejsme jistí, na konci knihy je klíč. Seznam správných pořekadel ovšem možná ani nevyužijeme, protože splést se v *Přeřekadlech* neznamená chybu, nýbrž legraci. Zkomolená přísloví jsou doprovázena originálními černobílými ilustracemi a rozhodně neslouží pouze k jednorázovému přečtení. Jsou plná půvabných nedorozumění, ke kterým se budou rádi vracet čtenáři nejen dětští.

Štěpánka Jislová (1992) vystudovala Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni a patří mezi novou generaci českých komiksových autorů. Ilustrovala řadu knih pro děti a mládež a její práce vycházejí v českých i zahraničních komiksových sbornících. V letošním roce ilustrovala nové vydání publikace *Pražské ptactvo* popraveného ornitologa Velelava

Wahla. V roce 2016 doprovodila svými ilustracemi historický komiks Pavla Kosatíka *Češi 1938 (Jak Beneš ustoupil Hitlerovi)*, o rok později vydalo nakladatelství Meander její vlastní komiks *Klášter Nejsvětějšího srdce*. Za komiks *Bez vlasů* (2020) získala spolu se scenáristkou Terezou Drahoňovskou cenu Muriel za nejlepší český komiks roku. Štěpánka Jislová je spoluzakladatelkou organizace propagující českou komiksovou tvorbu a věnuje se také návrhům tetování, potiskům oblečení a další grafické činnosti.

DANIELA FISCHEROVÁ

STRAKATÉ UŠI A SUŠENÍ PADOUŠÍ

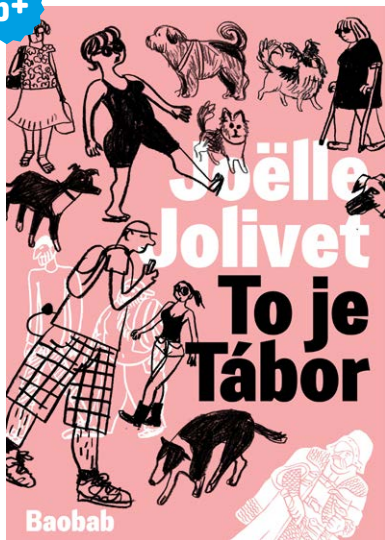
Ilustroval Daniel Michalík
Praha, Meander 2021, 84 stran
ISBN 978-80-7558-159-4
věk 6+

Do dobrodružného, vtipně pointovaného příběhu pro školní děti vpletla Daniela Fischerová celé klubko rozverných jazykových nápadů a hříček z žánru fantasy. Vypráví o setkání lidí z dávné minulosti a tvorů z planety Fufo, kde panuje nám nepředstavitelný budoucí technický pokrok. Právěký kmen Strakaté uši se pře o nového předáka: šaman Tě péro se stane neviditelným, zastupovat ho má malý synovec Tě pírkó, ačkoli vládnout by měla vlastně jeho máma, přičemž zásluka na šamanění si dělá i Tě noha. A vtom na jejich louku, kde jednou budou Čechy, dopadne deset vysušených zločineckých fufónů (mj. zlý Řeřich, ale i Čičorka a Ňufinka). Udeří sucho a je třeba přivolat déšť, přitom nesmí uhasnout kmenový oheň. V zápase o přežití se spojí zlovolní proti dobrákům, ale každá správná pohádka přece končí happyendem... Tato navíc překvapí jazykovou ekvilibristikou a originálním propojením s legendou o blanických rytířích.

Daniela Fischerová (1948) podrobněji na s. 4

Daniel Michalík (1974) vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě a VŠUP v ateliéru filmové a televizní grafiky

u prof. Jiřího Barty. Jako sklář vystavoval v Praze i v Japonsku, věnuje se však převážně grafickému designu, volné tvorbě a knižní ilustraci. Ilustroval řadu knih Markéty Pilátové, pro nakladatelství Meander sérii o japonské dívence *Kiko* putující po českých hradech a zámcích 2010, 2016, 2020, oceněnou zařazením do *White Ravens*, knížku o origami *Papírový Pepíno* 2017, nejnověji krátkou prózu *Veverka z Vamberka* 2021, a rovněž „gorilí vyprávění“ vydávané v nakladatelství Novela Bohemica (*Gorilí táta*, 2013, *Co vyprávěla gorila*, 2019, *Gorilí táta v Africe*, 2021).

TEREZA HORVÁTHOVÁ

TO JE TÁBOR

Ilustrovala Joëlle Jolivet
Tábor, Baobab 2021, 28 stran
ISBN 978-80-7515-124-7
věk 6+

To je Tábor, moderní cestopis v sešitovém vydání, v batohu nezabere příliš místa. Svižným tempem provází výletníky po druhém největším jihočeském městě a popisuje jejich putování od vystoupení z vlaku až po koupání na plovárně. Je totiž léto a město patří nejen starousedlíkům, ale i turistům. Projdeme s nimi historicky důležitá místa a seznámíme se s místními velikány, kterými jsou s trochou nadsázky i havrani v parku u nádraží. To vše bez zbytečného moralizování; důležité je i dozvědět se, kde je Billa, nejlepší zmrzlina či dobrá restaurace. *To je Tábor* představuje nový, snad trochu neobvyklý přírůstek v edici *To je...* výtvarníka Miroslava Šaška, kterou nově začalo vydávat nakladatelství Baobab. Po mnoha světových metropolích je totiž vzdáván hold městu mnohem menšímu, rodišti Baobabu, kde kamkoliv snadno dojdete pěšky, a i když jste v centru, přírodu máte na dosah. Kresby ke knize vznikly během jednoho horkého léta na začátku 21. století a sálá z nich lehkost, humor i prázdninová nálada.

Tereza Horváthová (1973) je česká spisovatelka, překladatelka, organizátorka kulturních akcí a vydavatelka knih pro děti. Vystudovala francouzský jazyk a literaturu na FF UK v Praze

a publikovala v nejrůznějších periodikách (*Souvislosti*, *Revolver Revue*, *Babylon*). S manželem Jurajem Horváthem založila v roce 2000 nakladatelství Baobab, které vydává nejen české ilustrované knihy pro děti. Organizovala také tradiční tábořský veletrh malých nakladatelů Tabook. Píše literaturu pro děti (*Kočka z kávové pěny*, *Max a Saša aneb zápisky z našeho domu*, *Sydney (My dva z B.)* aj.) a překládá z francouzštiny. Za knihu *Modrý tygr*, která se dočkala filmového zpracování, obdržela cenu Zlatá stuha pro rok 2005.

Joëlle Jolivetová (1965) je francouzská ilustrátorka a výtvarnice. Vystudovala grafický design na Akademii užitého umění v Paříži a litografii na Akademii krásných umění. Ilustrovala více než padesát publikací, spolupracovala s významnými francouzskými spisovateli. Oblíbenou se stala například kniha *365 tučňáků* od Jeana-Luca Fromental, kterou v Česku vydalo nakladatelství Baobab.

PAVLÍNA PITROVÁ

HURÁ DO MUZEA

Ilustrovala Kateřina Perglová
Praha, Fragment/Albatros Media 2021,
80 stran
ISBN 978-80-253-5036-2
věk 7+

Kniha s podtitulem *Průvodce světem sbírek a poznání pro děti* je netradiční encyklopedie věnovaná dětem, které zajímá historie a také to, jak odborníci představují veřejnosti důležité artefakty. Co je to muzeum a jak se v něm vlastně jednotlivé předměty objevují? Začíná se vysvětlením základních pojmů, jako jsou exponát, depozi-tář, restaurátorská dílna a podobně. Zorientovat se můžeme podle názor-né časové osy, která je důležitá i pro určení doby vzniku popisovaných exponátů. Patříčný prostor je věnován českým muzeím a největším pokla-dům, které ukrývají (korunovační klenoty, Věstonická Venuše, relikvíář svatého Maura, Vyšehradský kodex). Tematické nitky vedou přes nejrůz-nější povolání, která s muzeem souvi-sejí (archeolog, etnolog, ekonom...), až k přehledné mapě muzeí v ČR a také v Evropě. Publikace s bohatými ilus-tracemi přináší množství užitečných fakt a začínajícího historika či archeo-loga nepochybně potěší.

Pavlína Pitrová (1973) vystudovala výtvarnou školu Václava Hollara v Praze a následně etnologii na FF UK v Praze. Přípravuje vzdělávací programy pro Národní galerii a Národní muzeum, což ji inspirovalo k vydávání naučných knih pro děti a mládež. Spolupracuje

s nakladatelstvím Fragment, kde se představila knihou *Český rok, lidové tradice a zvyky* (2016) a navázala na ni edukační publikací *Hurá do galerie* (2019).

Kateřina Perglová (1984) vystudovala výtvarnou výchovu na PedF UK v Praze. Ilustrovala obě nejnovější knihy Pavlína Pitrové (*Hurá do galerie*, *Hurá do muzea*) a je autorkou komiksu *Kačka a Mops*, jehož první díl byl v roce 2021 nominován na komikso-vou cenu Muriel. Svými ilustracemi se podílí na vzdělávacích kampaních Pražského dopravního podniku a Ropid.

LENKA ROŽNOVSKÁ

SMUTNO SE MUSÍ VYŠEPTAT

Ilustrovala Kristýna Plíhalová
Praha, Albatros a Pasperta 2021,
72 stran
ISBN 978-80-00-06140-5
věk 7+

Věňčina maminka má už několik dní „děčko“, ale není to dětský televizní program, jak si hlavní hrdinka knihy zprvu myslí. Děčko je deprese, nemoc úplně jiná než kašel. Souvisí se smutkem, který nakonec přepadává i zmatenou Věnkou. O domácnost se najednou stará starší brácha Vašek, protože táta odjel hodně daleko s polární expedicí. Maminka nemluví, nejí, nepije, úplně jako by ji zaklela zlá čarodějnice. Věňčiny jedničky ve škole se mění v „trojkové krákory“ a její „radarový pupík“ puká na poplach. Ještěže pod peřinou je to pořád stejně bezpečné a holčička si tu může postěžovat. Smutno se totiž musí vyšeptat a potíže se dají společně zvládnout, pokud se nedorozumění včas vysvětlí. Lenka Rožnovská se rozhodla psát o psychické nemoci s pomocí pohádkových metafor, aby ji pochopili i menší čtenáři. Kniha spadá do ediční řady Má to háček a pomáhá otevřít nelehké téma dětem, rodičům, ale i pedagogům.

Lenka Rožnovská (1972) patří mezi zkušené autorky literatury pro děti. Vystudovala český jazyk a občanskou výchovu v Olomouci a poté působila jako pedagožka. V roce 2007 začala publikovat pohádky na pokračování v časopise *Sluníčko* a od té doby jí

vyšlo přes čtyřicet knih pro čtenáře zejména předškolního a mladšího školního věku. Mezi nejoblíbenější patří *Zachráněné Vánoce*, *Dědo, ty jsi indián!*, *Autíčko Karlík* nebo *Tatínku, nezlob!* či nejnověji *Povídání o svaté Anežce České* (2020). Autorka spolupracuje s knihovnami na nej-různějších projektech podporujících čtenářskou gramotnost a její inspirací bývají právě děti, ať už vlastní, nebo ty ve školách.

Kristýna Plíhalová (1985) je ilustrátorka a komiksová kreslířka. Vystudovala dramaturgii na DAMU, své komiksy publikuje časopisecky i knižně. Spolupracuje s Českou televizí při tvorbě dětských pořadů na kanálu Děčko. V roce 2020 vydala autorskou knihu *Encyklopedie dobrých skutků*, ve které radí nejmenším čtenářům, jak se stát dobrodějem. Na komiksovém životopisu *V hlavní roli Tomáš Holý* (2021) spolupracovala se scénáristou a spisovatelem Otou Karsem.

MILOŠ ANDĚRA

JAK SI ŽIJÍ MLÁĎATA

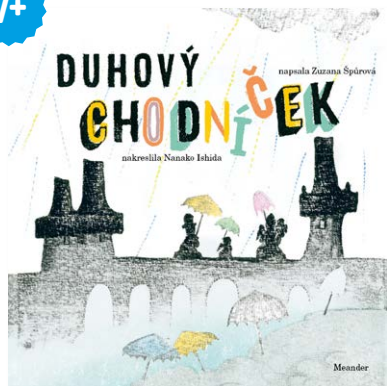
Ilustroval Michal Sušina
Praha, Nakladatelství Slovart 2021,
64 stran
ISBN 978-80-276-0088-5
Věk 7+

Renomovaný zoolog Miloš Anděra se spojil s kreslířem Michalem Sušinou a připravili zábavnou encyklopedii pro nejmladší zájemce o život zvířat. Tematicky zaměřené dvoustrany se věnují jak různým fázím vývoje mláďat (narození, stravování, výchova), tak rozmanitým živočišným druhům a životním prostředím. Stručná základní informace je rozvedena názornými příklady s komiksově laděnými ilustracemi (včetně přímé řeči v bublinách), jež cíleně vyzdvihují neobvyklé až kuriozní jevy. Autoři přitom nezapomínají ani na to, že život mláďat není vždy jen radostný a roztomilý, ale že na nezkušené číhají životu nebezpečné nástrahy od predátorů i vlastních sourozenců nebo rodičů. Převažuje však veselý tón a vtipné příklady, díky nimž mladí čtenáři vstřebají i mnoho podstatných informací o světě zvířat, které se jim budou hodit v hodinách přírodopisu i při výletech do přírody.

Miloš Anděra (1947) pracoval téměř 40 let v Národním muzeu v Praze jako zoolog se zaměřením na savce. Kromě mnoha odborných studií a knih se věnuje popularizaci přírodních věd. Napsal téměř dvě desítky publikací určených široké čtenářské veřejnosti, z nichž k nejúspěšnějším patří *Vyhubená zvířata* (1998), *Národní parky*

Evropy (2008), *Poznáváme naše savce* (1982), *Naši netopýři* (2014), *Od jara do zimy* (2018) a zejména *Encyklopedie naší přírody*, která vyšla už ve čtyřech vydáních (2000–2017). Rozšířená verze *Encyklopedie evropské přírody* (2007) byla přeložena do deseti jazyků.

Michal Sušina (1964), absolvent oboru výtvarné zpracování animovaného filmu na Filmové škole ve Zlíně, působil jako animátor na projektech zahraničních produkcí. Několik let také spolupracoval s různými reklamními agenturami jako storyboard artist. Od roku 2011 se věnuje ilustrování knih pro děti. Jeho kresby doprovodily knihy Ivy Geckové (*Jak to chodí v psí školce*, 2018, *Strýček Vendelín, chlupatý meloun*, 2019) a především Zuzany Špůrové (mj. *Prázdniny v talíři*, 2016, *Psí pohádky*, 2017, *Křeček v utajení*, 2019, *Sportovní pohádky*, 2015, *Knihovnické pohádky*, 2016).

ZUZANA ŠPŮROVÁ

DUHOVÝ CHODNÍČEK

Ilustrovala Nanako Ishida
Praha, Meander 2021, 36 stran
ISBN 978-80-7558-137-2
věk 7+

Sedmero krátkých pohádkových próz se upíná k centrálnímu dialogu, který vedou děti s reálnými postavami (s babičkou, mnicchem), ale třeba i s deštěm, kamennou sochou lva či s myškami. Do několika příběhů autorka vetkla pražský místopis, a tak se děj odehrává jednou na nádvoří Strahovského kláštera, jindy na Kampě nebo na Pražském hradě. Stejně jako genius loci historického města sehrává klíčovou roli i vnímání barev, v úvodním příběhu je déšť modrý – až se Zuzanka lekne, jestli nezezelená, když si pochutnává na citronově žluté zmrzlině. Někdy vypravěčský hlas glosuje obyčejnou příhodu (*Ulítlé balonky*), jindy jen doprovází rozhovor dětí vyvedený v komiksových bublinách (*Neviditelné myšky*), málokdy se však vyhne laskavému vysvětlování a dobře myšlenému poučování, jímž dětským čtenářům zprostředkovává odkaz literárních a biblických příběhů (*Sněžný příběh se lvem*, *Starý příběh dnes*) či historických pověstí (*O bílých skřítcích z diplomu*). Něžné, poetické pohádky doprovázejí křehce působící kolorované kresby a frotáže japonské výtvarnice Nanako Ishidy.

Zuzana Špůrová (1952), básnířka a ilustrátorka, začala publikovat poezii pro děti v 80. letech (lepirelo

O bloudátku velbloudátku; Nejnovější novinky pro chlapečka v nemocnici). Básnické sbírky *Kroužím slova* (2003) a *Básničky na deku*, inspirované prostým dětským pohledem na svět, si sama ilustrovala, edičně připravila výbor z českých veršů pro nejmenší *Všichni píšou o zvířátkách* (2012). V nakladatelství Meander vydala poetickou pohádku *O velikonocním zajíčkovi, Jůlince a měsíčku za nehem* (2020, s ilustracemi Andrey Tachezy) a prozaický soubor *Duhový chodník*.

Nanako Ishida (1979), japonská výtvarnice žijící v Praze, absolvovala studia v Tokiu a stáž na VŠVU v Bratislavě v ateliéru Dušana Kállaye. Zabývá se grafikou, ilustracemi a tvorbou autorových knih. Ilustrovala mj. publikace *Anna – Jaký bude rok 2082?* Josteina Gaardera (2014), *Všehokniha* (2013) Guuse Kujera, *Naše ukolébavky* (2016) Josefa Krčka, *Ukradený prsten* (2017) Ivany Peroutkové či *Tymian* z *Oxary* Kateřiny Blažkové (2019).

DANIELA KROLUPPEROVÁ LABUTÍ DŮM

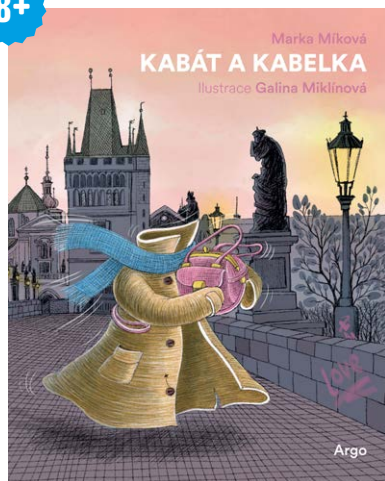
Ilustrovala Eva Chupíková
Praha, Mladá fronta/Albatros Media
2021, 180 stran
ISBN 978-80-204-5907-7
věk 8+

O čem se snilo za první republiky? *Labutí dům* přináší až dojemný příběh o nejednom splněném snu a možná překvapí dnešní školačky nejen tím, že děti rodičům vykaly, ale naráží tu poprvé třeba i na nezvyklé onkání, cizokrajně znějící názvy látek anebo na zmínky o prvním dívčím gymnáziu ve střední Evropě či na jméno Elišky Junkové a Gerty Radnitzové Coriové. Příběh dívky z pražského Žižkova se odehrává v letech 1924–1932, během kterých se Rézi jako dcera podomní švadleny a zpola válečný sirotek díky píli a upřímnému zápalu propracuje ke svému snu stát se kostýmní návrháčkou. Osudy Rézi a jejích přátel jsou inspirativní i tím, jaké hodnoty mladí lidé před skoro sto lety vyznávali a opravdově žili na cestě za svými cíli. Bohatě ilustrovaná kniha svou vkusnou typografií a kultivovaným vyprávěním evokuje atmosféru prvorepublikového optimismu, elegance a noblesy a vyjadřuje rovněž jasný morální postoj.

Daniela Krolupperová (1969) po studiích severských jazyků na FF UK pracovala jako redaktorka České tiskové agentury. Nyní se věnuje překladatelství a literární tvorbě. Starším čtenářům adresovala knížky s historickou tematikou, například

M. D. Rettigová – Tajný deník scho-vanky (2006) či detektivku z 19. století *Zločin na Starém Městě pražském* (2014, Zlatá stuha). Její zájem o dějiny se promítl také do svazku *Historie Evropy* (2011, s R. Fučíkovou, Zlatá stuha). V nakladatelství Portál vydala pohádky pro mladší školáky *Zákeřné keře* (2010), *Rybí sliby* (2011), *Mizící hmyzíci* (2013) a *Jde sem lesem* (2016, vše s ilustracemi Evy Chupíkové). Píše rovněž pro edice První a Druhé čtení a nevyhýbá se ani látkám citlivě zobrazujícím problematické stránky dětství.

Eva Chupíková (1974), původem ze slovenského Ružomberka, vystudovala filozofii a anglickou filologii na FF UP v Olomouci. Zaměřuje se na digitální grafiku, ilustraci a knižní tvorbu pro děti. Za interaktivní autorské knihy *Můj prázdninový deník* (2011) a *Moje hrady a zámky* (2015) získala nominaci na Zlatou stuhu. Ve vlastním nakladatelství Hranostaj vydává sérii hravých průvodců *S pas-telkami po...*, přibližující významné architektonické památky našich měst a venkovských sídel.

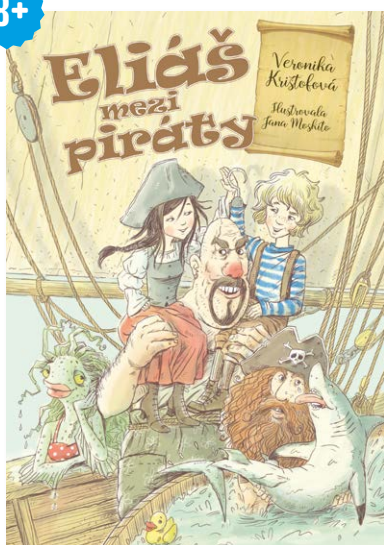
MARKA MÍKOVÁ KABÁT A KABELKA

Ilustrovala Galina Miklínová
Praha, Argo 2021, 80 stran
ISBN 978-80-257-3523-7
věk 8+

V lovestory hřejivého zimního kabátu a růžové kabelky nečekejte žádný iniciační či magický moment, kdy věci obživnou a začnou mluvit. To se stalo už před příběhem; v první kapitole krátkého vyprávění o nevšední lásce za časů korony v kulísách liduprázdné Prahy se totiž ti dva rovnou seznamují. Oba cestují ranním autobusem, když si roztržitý (a jak se dozvídáme vzápětí, vlastně i trochu roztržený) kabát nevědomky položí rukáv na malou kabelku, která ho upjaté požádá, aby se posunul. Od té doby na sebe myslí, jednou se i zahlédnou: kabát letící povětřím a kabelka zachycená na provázku. Co všechno se v nonsensové pohádce s milostnou tematikou může přihodit? Úsměvné epizody, líčené se špetkou humoru i nezbytného napětí, čtenář zažije hned dvakrát – poprvé, když se stanou, a napodruhé, když si o nich zamilovaný pár vypravuje. Atmosféru příběhu v kolorovaných kresbách skvěle zachytila Galina Miklínová, v jejíž obraznosti už před lety nezapomenutelně ožily ponožky, a to když ilustrovala Šrutovy *Lichožrouty*.

Marka Míková (1959) podrobněji na s. 4

Galina Miklínová (1970) absolvovala VŠUP v ateliéru filmové a televizní grafiky. Zabývá se animovaným filmem (režirovala mj. televizní večerníček *O Kanafáskovi*, 2002) a knižní ilustrací. Výtvarně doprovodila řadu pohádek a básnických sbírek Pavla Šruta, např. *Pavouček Pája* (2001), *Veliký tůdle* (2003), *Verunka a kokosový dědek* (2004, Zlatá stuha a Čestná listina IBBY 2006), *Příšerky & příšeři* (2005), *Šišatý švec a myšut* (2007). Ilustrovala i jeho populární trilogii o lichožroutech (2008–2013) a režírovala její celovečerní filmovou adaptaci (2016, cena Trilobit 2017). Dále ilustrovala knihy Evy Papouškové (*Cílovníci*, 2018, *Kosprd a Teleci*, 2018) či Petra Stančíka (série *H2O*, 2017–2019).

VERONIKA KŘIŠTOFOVÁ

ELIÁŠ MEZI PIRÁTY

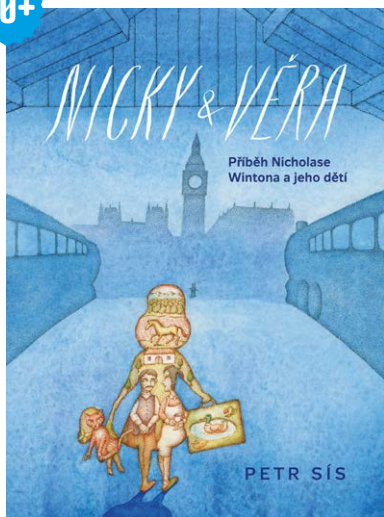
Ilustrovala Jana Moskito
Praha, EPOCH 2021, 160 stran
ISBN 978-80-278-0019-3
věk 8+

Ztřeštěné podmořské dobrodružství – tak lze charakterizovat *Eliáše mezi piráty*. Bez zbytečného úvodního vysvětlování se ocitáme v přistavní hospůdce, kde se troufalý chlapec uchází o práci mezi námořníky. A zase neúspěšně, vždyť Eliáš nemá ruku. Copak by byl na lodi platný? Půvabné pirátce Angelice nicméně možná ano. Dcera ztraceného kapitána Flinta má loď a Eliáš zase kuráž vytáhnout její kotvu. Bláznivá plavba začíná. Ze sudu vyskakuje ochočený žralok Sultán a kuchař Kreveta podléhá kouzlům nebezpečné Sirény. Ještěže si svéhlavý Eliáš, nyní už s hákem místo chybějící dlaně, dokáže vše zdůvodnit. Jestli nevyhraje podvodní dostihy nad Nep-tunem, kapitán Flint zůstane navždy ztracen! *Eliáš mezi piráty* je příběh napínavý, svižný i zábavný a kromě pirátů vtahuje do děje i známé mytologické postavy. Z původního autorčina divadelního představení vznikla kniha s originálními ilustracemi, která dojme nejedno námořnické srdce.

Veronika Křištofová (1978) vystudovala dějiny umění a působila mj. jako správkyně uměleckých Lobkowiczových sbírek v Nelahozevi. V roce 2010 založila s manželem Galerii Nemesis, která se soustředí na české a slovenské umění v žánru fantasy a sci-fi.

Aktuálně se věnuje vlastnímu projektu Besedárium, v rámci něhož navštěvuje školy s interaktivním dramatickým programem. Kniha *Eliáš mezi piráty* vznikla z původního scénáře pro divadlo Kubko.

Jana Moskito (1964), vlastním jménem Jana Komárková, je ilustrátorka a výtvarnice. V devadesátých letech ilustrovala několik fantasy knih (mj. sérii Andrzeje Sapkowského *Zaklínač*), v posledních letech pod pseudonymem Moskito pracuje pro německá nakladatelství: vedle knih pro nejmenší děti i na knihách pro mládež nebo na populárně naučných titulech. S Besedárium Veroniky Křištofové výtvarně spolupracovala již na několika projektech.

PETR SÍS

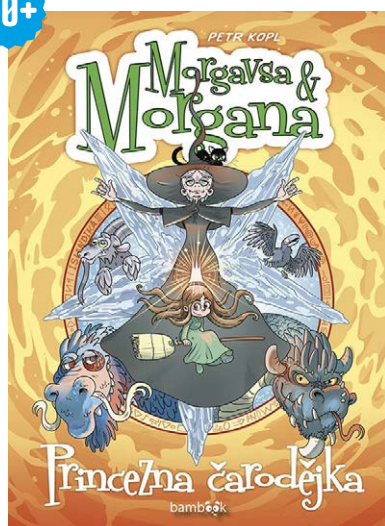
NICKY & VĚRA (PŘÍBĚH NICHOLASE WINTONA A JEHO DĚTÍ)

Ilustroval Petr Sís
Praha, Labyrint & Raketa 2021,
64 stran
ISBN 978-80-86803-72-2
věk 10+

Dnes už víme, že Sir Nicholas Winton patří mezi velké postavy začátku druhé světové války, on sám si to však nikdy nemyslel. O svém tajném organizování transportů židovských dětí z Československa do Velké Británie se „Nicky“ za celý život nikomu nesvěřil. Když ukryté dokumenty o téměř sedmi stovkách zachráněných dětí našla jeho žena, vyšlo najevo, že pan Winton nebyl v roce 1939 pouhým pracovníkem v bance. Příběh o dětech ušetřených holocaustu je nyní předkládán i dětskému čtenáři. Spisovatel a ilustrátor Petr Sís ho nabízí s minimem slov, zato však originálně výtvarně zpracovaný. Najdeme zde tradiční Sísovy alegorické mapy a průřezy, bludiště, razítka a skryté perokresby. Kombinace výtvarných stylů působí hravě a neprvoplánově, nutí čtenáře prohlížet si *Nickyho a Věru* stále od začátku. Tříživé téma je popsáno jednoduše a místy zkratkou, částečně i díky pohledu vypravěčky Věrky, která přesun vlakem do Londýna zažila na vlastní kůži. Kniha patří do kategorie naučné literatury pro mládež, díky přímočarému stylu však může oslovit i čtenáře mnohem mladší.

Petr Sís (1949) je světově proslulým ilustrátorem a autorem knih pro děti. Působil jako hudební publicista,

novinový kreslíř, autor filmových plakátů a obalů hudebních desek. Studoval na Royal College of Art v Londýně a pražské VŠUP. V rámci nabídky výboru olympijských her v Los Angeles natočit animovanou sportovní znělku odcestoval v roce 1982 do USA, kde s rodinou žije dodnes. Je autorem více než pětadvaceti autorských knih pro děti (mj. *Madlenka*, 2000, *Tři zlaté klíče*, 2001, *Hrej, Mozarte, hrej*, 2006) a mládež (*Tibet: Tajemství červené krabíčky*, 1998, *Strom života*, 2003, *Zeď aneb Jak jsem vyrůstal za železnou oponou*, 2007) a přibližně šedesát dalších knih ilustroval. Je držitelem Ceny Hanse Christiana Andersena (2012). Věnuje se také filmové animaci a nástěnným malbám. Příběh skromného hrdinství Nicholase Wintona ho oslovil zcela náhodou, když během procházky Prahou se svým synem narazil v Národním muzeu na oslavu Wintonových stých narozenin.

PETR KOPL

MORGAUSA & MORGANA - PRINCEZNA ČARODĚJKA

Ilustroval Petr Kopl

Praha, Bambook/Grada 2020, 80 stran

ISBN 978-80-271-1778-9

Věk 10+

Morgavsa & Morgana je nejrozsáhlejší komiksová série plodného tvůrce zábavných komiksů pro děti, často parafrázujících a parodujících slavné literární předlohy. Zde se Kopl inspiroval artušovskou legendou, děj se však odehrává dříve. Zhruba deseti letá Morgana, která se pod vedením mnohem starší Morgavsy (to už je Koplova vlastní postava) teprve učí čarovat, naznačuje překvapivé dovednosti a ještě větší možnosti. Starší nebo sečtější čtenáři povětšinou tuší, kam Kopl míří, ale důležitá rozporná postava z příběhů krále Artuše zatím zůstává nevinou, snad trochu zlobivou holčičkou, která sice své zkušenější společníci většinou spíše sekunduje, v rozhodujících momentech děje však přebírá iniciativu. Děti artušovské legendy ani nemusejí znát, přesto je bude příběh bavit a zajímat. Obě hrdinky se vydávají na dlouhou cestu plnou nepředvídaných dobrodružství a setkání, humorných i akčních. Kopl umně zakomponoval různé zdánlivě epizodické motivy a postavy do ústředního příběhu, děj ožívuje různými popkulturními vsuvkami a citacemi a míří k dobře připravené pointě finálního střetu. Kniha je vyvrcholením třísvazkového příběhu (předtím knihy *Dračí chuť* a *Živelné měňavice*, obě 2019), dobrodružství

obou hrdinek však pokračuje dál na stránkách časopisu *Čtyřlístek*.

Petr Kopl (1976) se narodil v Třebíči, kde také vystudoval obchodní školu. Velmi záhy si začal budovat kariéru ilustrátora a komiksového kreslíře. Je autorem téměř dvou desítek autorových komiksových knih (mj. *Tři mušketýři*, 2010, *Pes Baskervillský*, 2011, *Štěky Broka Špindíry*, 2012, *Kronika vzkříšence*, 2014, *Komiksový náčrtník*, 2018, *Pérák*, 2019, *Dechberoucí zážrak*, 2020), další knihy a učebnice ilustroval. Věnuje se grafice v reklamní agentuře a s hereckou společností De Facto Mimo procestoval mnoho zemí. Zvítězil ve čtenářské anketě Fabula Rasa v kategorii nejlepší český scenárista (2012, 2013) a nejlepší český kreslíř (2012, 2013, 2014). Za knižní vydání série *Morgavsa & Morgana* obdržel v roce 2020 cenu Muriel za nejlepší komiks pro děti.

ANNA NOVOTNÁ

SKLADATELNÍK (55 HUDEBNÍCH GÉNIŮ A CO O NICH VĚDĚT)

Ilustroval Jiří Votruba

Praha, Práh 2021, 120 stran

ISBN 978-80-7252-878-3

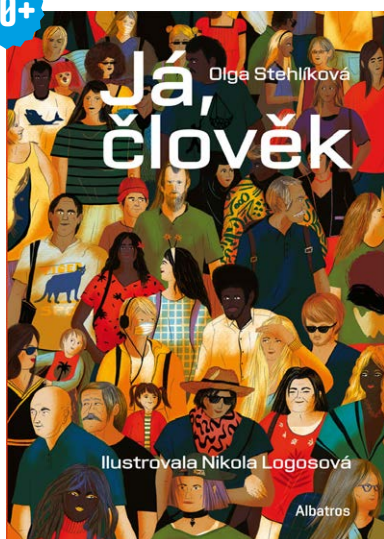
věk 10+

Encyklopedie vybraných českých a světových hudebních skladatelů počínaje Johannem Sebastianem Bachem po Jana Dismase Zelenku zahrnuje i tvůrce z druhé poloviny dvacátého století, kteří bývají v hodinách hudební výchovy obvykle opomíjeni. Řazení osobností je abecední, takže čtenář se v knize snadno orientuje. Po přečtení prvního hesla ví, jaké informace může (a také kde na konkrétní straně) očekávat. Ze životopisných údajů jsou uvedena nejzajímavější fakta a také kuriozity, které se k hudebním velikanům váží. Kromě hudebního stylu a významných děl autorka přibližuje jejich povahu či neobvyklé záliby. Proč Antonína Dvořáka fascinovaly vlaky, kdo vnímal tóny jako barvy nebo která skladba hrála při prvním přistání člověka na Měsíci? Anna Novotná ví, čím v encyklopedii zaujmout. To vše podkresleno nezaměnitelnými ilustracemi Jiřího Votruby.

Anna Novotná (1959) je redaktorka, publicistka a autorka řady naučných publikací pro děti a mládež. Nepřilíší populární oblast vážné hudby přiblížila dětem v knize *Opera nás baví* (2005), kterou ilustracemi doprovodil Jiří Votruba. V podobném duchu úspěšná spolupráce obou tvůrců

pokračovala na popularizačních titulech *Divadlo nás baví* (2008) a *Balet nás baví* (2009). Žáky základních škol upoutala vtipně pojatými příručkami *Kdo jinému jámu kopá* (2013) a *Kdo se směje naposled* (2016), díky kterým již nespletou žádné přísloví či pořekadlo.

Jiří Votruba (1946) je český malíř, grafik a ilustrátor především knih pro děti. Vystavoval na více než 50 autorových výstavách po celém světě a spolupracoval s nejvýznamnějšími českými nakladateli dětské literatury. Mezi dětmi jsou oblíbené jeho ilustrace naučných knih o hudbě *Opera nás baví* (2005), *Prodaná nevěsta* (2015), *Rusalka* (2017). Ilustroval i nové vydání knihy Zdeňka Svěráka *Pan Buřtík a pan Špejlička* (2010) nebo *Malého pražského chodce* (2013) Ondřeje Hníka.

OLGA STEHLÍKOVÁ

JÁ, ČLOUVĚK

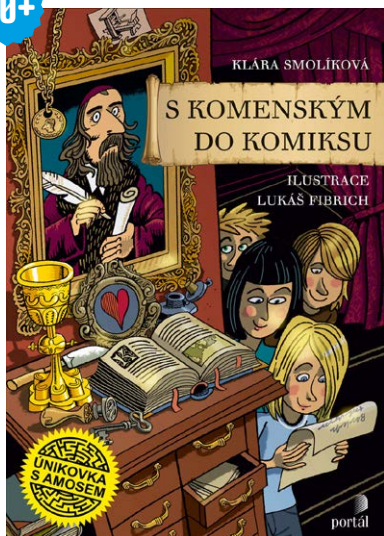
Ilustrovala Nikola Logosová
Praha, Albatros/Albatros Media 2021,
104 stran
ISBN 978-80-00-06188-7
věk 10+

„Encyklopedie současného člověka“ shrnuje více než šest desítek portrétů lidí, kteří sami sebe charakterizují na základě profese, koníčky, sociálního statusu, sexuální orientace či momentální životní situace. Jedná se o vítězný text literární soutěže Albatrosu na téma Svět kolem nás. Krátké vizitky, typicky na půl tiskové strany a doplněné celostránkovou barevnou ilustrací, jsou nadepsané „šitkem“, který shrnuje pozici, z níž respondent hodnotí svůj život: Jsem v pubertě, Jsem paříž, Jsem lékařka na misi, Jsem bezdětná, Jsem obyčejný člověk, Jsem narkoman, Jsem literární postava. Už jen tento výčet příkladů naznačuje pluralitu světonázorů, s nimiž chce tato publikace konfrontovat čtenáře staršího školního věku a budovat základy tolerance v mezilidském soužití.

Olga Stehlíková (1977), spisovatelka, editorka a literární publicistka, vystudovala bohemistiku a lingvistiku na FF UK a publicistiku na VOŠP v Praze. Od r. 2020 vede edici poezie nakladatelství Odeon. Je autorkou několika básnických sbírek, za debut *Týdny* (2014) získala cenu Magnesia Litera za poezii. Publikovala také několik textů určených dětem: Její kniha *Kluci ne-tančej!* (2019) z prostředí baletní školy

bojovala s genderovými předsudky. Jazykově nápaditý pohádkový příběh *Kařut a Řabach* (2019) získal nominaci na Zlatou stuhu.

Nikola Logosová (1992), vystudovala ateliér ilustrace a grafického designu na VŠUP v Praze. Věnuje se knižní ilustraci, grafice, plakátům a autorským knižním projektům. Za cestovní deník *New York Zine* získala první místo v soutěži Nejkrásnější česká kniha (2017). Zvítězila v soutěži Czech Grand Design jako ilustrátorka roku 2019. Výtvarně doprovodila řadu knih pro děti, mj. *Rekomando* Robina Krále (2015), *Předvečer svatého Mikuláše* Lukáše Csicselyho (2017), *Klub divných dětí* Petry Soukupové (2019) či publikaci *Pozor, doktor! Dějiny medicíny v sedmi dnech* (2019), za niž získala Zlatou stuhu.

KLÁRA SMOLÍKOVÁ

S KOMENSKÝM DO KOMIKSU

Ilustroval Lukáš Fibrich
Praha, Portál 2020, 120 stran
ISBN 978-80-262-1656-8
věk 10+

Dvanáctiletá Filipa má slavit narozeniny, a venku prší. Tatínek tedy najde náhradní řešení – únikovou hru. Spolužák Vavřínek navrhne jednu, která se jmenuje Cesta z labyrintu. Čtveřice dětí se nechá zavřít v místnosti s dekoracemi, záhy se však ukáže, že únikovka je tak trochu magická a děti přenesou do minulosti, kde spolu s Janem Amosem Komenským procházejí důležité etapy jeho života, přičemž potkávají nejen skutečné spolupracovníky, ale také fiktivní postavy z jeho knih. Původně výstavní projekt komiksových panelů Smolíková doplnila o poutavý příběh dnešních školáků, jehož tok v pravidelném rytmu střídají nápaditě a chytlavě zkomponované komiksové strany a dvoustrany Lukáše Fibricha. O životě a díle Komenského se čtenáři dozví vše podstatné v dobových souvislostech a s občasnými parafrázemi současnosti. Navíc s pomocí vynalézavé nadsázky, jemného humoru a poučené zkratky.

Klára Smolíková (1974) studovala na katedrách estetiky a teorie kultury na FF UK. Píše knížky pro děti (*Knihožrouti*, 2016, *Spolkla mě knihovna*, 2017, *Cha, cha, chá, zasmál se Mordechaj*, 2020) a scénáře ke komiksům (*Viktorka a vesmírná dobrodružství*,

2014, *Husův dům*, 2015), počítačovým hrám i večerníčkům (*Vynálezce Alva*, 2012), spolupracuje s dětskými časopisy. Ve své tvorbě často kombinuje edukativní prvky se zábavnými. Připravila výstavu KOMenský v KOMiksu v Národním pedagogickém muzeu.

Lukáš Fibrich (1974) studoval animovanou tvorbu na FAMU a v ateliéru filmové a televizní grafiky VŠUP. Věnuje se kreslení ilustrací do dětských knih, časopisů a jazykových učebnic. Je také oblíbeným komiksovým tvůrcem, v časopise ABC vychází stripová série *Mourison* (knižně 2006 a 2010), za niž získal v roce 2020 výroční komiksovou cenu Muriel, je také výtvarníkem publikace *Obrázky z moderních československých dějin* (2016).

JIŘÍ DUŠEK, PĚTR KOSTKA ZÁZRAK JMÉNEM VODA

Ilustrovala Michaela Štěpánová
Praha, Fragment/Albatros Media
2020, 88 stran
ISBN 978-80-253-4939-7
věk 10+

Proč je voda tak důležitá a co je vůbec zač? V encyklopedii věnované výhradně vodnímu živlu se dočteme informace nám již možná známé, ale také překvapivě nové. Voda je popsána z různých aspektů, od chemického vzorce a koloběhu v přírodě, až po její kulturní a náboženský význam. Fakta jsou vysvětlena jednoduše a srozumitelně a doprovázejí je názorné ilustrace. Značný prostor dostávají i pokusy, respektive návody, co všechno s vodou můžeme doma bez náročnější přípravy vyzkoušet. Voda je surovina, dopravní tepna, zásobárna energie; dokáže hasit i hřmít, vzlínat i léčit, a přestože jí patří celá naše planeta, její výskyt není samozřejmostí. Děti dokáže zabavit v bazénech a koupalištích, ale i ve vkusné a přehledné podobě, kterou ji autoři věnovali.

Jiří Dušek (1971) je ředitelem Hvězdárny a planetária Mikuláše Koperníka v Brně a popularizátorem vědeckých objevů ve vesmíru. V roce 2004 vydal *Špiony z vesmíru* a od té doby mu vyšlo mnoho populárně-naučných publikací. Jako spoluautor se podílel na *Lexikonu vesmíru* (2009) nebo oblíbeném *Atlasu vesmíru pro děti* (2015). Hvězdnou oblohu přiblížil i nevidomým čtenářům v knize *Dotkněte se hvězd* (2008).

Petr Kostka (1958) vystudoval filozofii a historii na FFUK v Praze a pracoval jako redaktor v nakladatelství Mladá fronta. Po roce 1989 řídil zahraniční rubriku České televize, později působil jako tiskový mluvčí TV NOVA. V téže pozici pracuje od roku 2003 v Senátu Parlamentu ČR. Zájem o historii ho přivedl k psaní naučných knížek pro děti (např. *Proč se říká...? Začít od Adama... a další biblická úsloví*, 2015, *Proč je na světě tolik bohů?* 2017 aj).

Michaela Štěpánová (1963) vystudovala knihovnictví, andragogiku a arteterapii. Pro česká nakladatelství ilustrovala řadu školních učebnic. Spolupracovala s Kresleným divadlem Františka Kratochvíla a s různými neziskovými organizacemi.

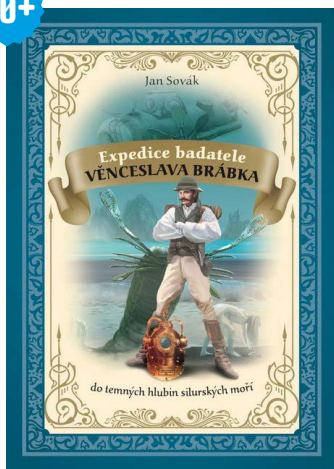
NIKKARIN HUBERT & HUGO

Ilustroval Nikkarin
Praha, Labyrint & Raketa 2021,
104 stran
ISBN 978-80-88378-07-5
věk 10+

Oba hlavní hrdinové komiksové série, která vychází v časopise *Čtyřlístek* od roku 2016, sice zažívají příběhy málem jako Indiana Jones nebo Tintin, ale přesto působí velmi civilně až křehce: Hubert jako intelektuál ze čtyřicátých let s bekovkou a kulatými brýlemi, Hugo jako duchapřítomný, jen občas zmatkující kluk. Sebrané příběhy dvou odvažných horelzců, otce a syna, jsou sympatické přímočarostí a bezstarostností. A oživují dobré tradice dobrodružných komiksů pro děti. Většina příběhů se vydává do exotických lokací (samozřejmě nejčastěji v horách), ale dojde i na napínavá dramata odehrávající se takřkajíc za humny, v duchu *Rychlých šípů*. Jako celek je to pestrá směs, která i starší čtenáře odzbrojuje samozřejmostí, s jakou se zde dějí nečekané, nepravděpodobné a někdy vyložené nadpřirozené věci. Ale v komiksu pro děti je dovoleno téměř vše, když nechybí správná míra nadsázky a vtipu – a to Nikkarinovi jde. Pro starší čtenáře autor do děje vpašoval několik popkulturních odkazů a citací, které ale ty méně znalé mladší ročníky nijak neodrazují ani nezdržují.

Nikkarin (vl. jm. Michal Menšík, 1987) patří k nejmladší generaci českých komiksových tvůrců, která vstřebala

současné zahraniční tendence a komiks vnímá jako samostatnou a tematicky i žánrově rozvrstvenou uměleckou disciplínu. Vytváří vesměs autorské komiksy (vedle kresby si píše i scénáře), z nichž nejrozsáhlejší je zatím trilogie nazvaná *130* se svazky *Odysea* (2009), *Hodní, zlí a oškliví* (2010) a *Čas hvězdoplavců* (2015). Do světa fantasy se vydal v parodickém sešitu *Spellsword Saga VII* (2012), který pojal jako neobvyklý komiksový gamebook, i ve volně navazujícím komiksovém románu *Super Spellsword Sága: Legenda o Nekonečnu* (2019). Pravidelně přispívá komiksovými seriály do časopisů *Čtyřlístek* a *Raketa* a ilustroval několik knih pro děti: mj. *Železného muže* od Teda Hughese (2014), *Pána a vrabce* Marky Míkové (2017) či volnou sérii populárně naučných knih Terezy Dvořákové *Jak vznikl film* (2017), *Jak se dělá film* (2019) a *Co byla a co je televize* (2020).

JAN SOVÁK

EXPEDICE BADATELE VĚNCESLAVA BRÁBK DO TEMNÝCH HLUBIN SILURSKÝCH MOŘÍ

Ilustroval Jan Sovák
Praha, Nakladatelství Slovart 2021,
96 stran
ISBN 978-80-276-0089-2
Věk 10+

Druhou knihou v řadě zahajuje autor sérii fantastických dobrodružných výprav českého přírodovědce v období první světové války. Vědec-dobrodruh Brábek se s pomocí stroje času už jednou přesunul do pravěku. V prvním svazku se ocitl v atraktivní éře veleještěřů, tentokrát se vydává do období ještě mnohem staršího, tedy do siluru za trilobity a dalšími primitivními tvory. A neputuje sám, doprovází jej snoubenka Aurélie. I v pustině tohoto období (Země byla bez suchozemských rostlin a živočichů) dokáže autor najít nebezpečné obrovské tvory (jako byl téměř dvoumetrový členovec pterygotus), jen za nimi musí pod hladinu nestabilního moře. Také opakované zachraňování neopatrné snoubenky před nebezpečnými živočichy i před běsnícími živly nabízí scény plné napětí. Kniha opět evokuje nalezený starý deník a autor vypráví více obrazem (a různými popisky a poznámkami) než ústředním textem. Jeho stránkové či dvoustránkové olejomalby se přiznane hlásí k těm od Zdeňka Buriana, který je Sovákovi už od mládí vzorem, a kromě dramatických situací přinášejí také vědecky přesná zobrazení pravěkých živočichů.

Jan Sovák (1953) se narodil v Táboře, ale od roku 1982 žil v Kanadě, kde se

vypracoval na předního tvůrce obrazových paleontologických rekonstrukcí vědomě navazujících na dílo Zdeňka Buriana. Jeho práce jsou součástí expozic v evropských, asijských i amerických muzeích, po návratu z emigrace zahájil také spolupráci s Národním muzeem v Praze. Sovákovy ilustrace doprovázejí přes tři sta publikací včetně Crichtonova bestselleru *Jurský park*, objevují se v dokumentech televizní stanice Discovery Channel nebo časopisu National Geographic. Samostatně publikoval knihy *Příběh života* (2018) a *Mít křídla nestačí* (2019), je také autorem všech ilustrací *Atlasu fauny České republiky* (2017) Miloše Anděry. V roce 2019 publikoval první bohatě ilustrovanou knihu ze série paleontologických dobrodružství *Expedice badatele Věnceslava Brábka do Svrchní Křídly pod Černými lesy*.

ŠÁRKA LEDENOVÁ, HANA PROKOPCOVÁ

PAŘÍŽ S VŮNÍ ZLOČINU

Ilustrovala Petra Slabá
Praha, Argo 2021, 120 stran
ISBN 978-80-257-3631-9
Věk 8+

Pražský účetní Lupička vyráží vlakem na výlet do Paříže za kamarádem Michele. V kupé však potká nešťastného pana Armaňaka, nejlepšího parfuméra ve Francii, kterému kdosi ukradl nos. Lupička vždycky chtěl být detektivem, a tak se nerozpakuje a vydává se s Armaňakem na překotné pátrání plné komicky nepravděpodobných příhod. Začínající autorky pojaly knihu trochu jako gamebook: čtenáři si občas mohou zvolit cestu, kterou se mají hrdinové ubírat, byť skoky nejsou příliš velké. Jen první rozhodnutí rozděluje knihu na dva různé příběhy, jejichž „kriminální“ zápletky je stejná, rozuzlení však zcela jiné, stejně jako je jiný pachatel. Děj, usazený do období před první světovou válkou, které dobře evokují ilustrace Petry Slabé, se vyznačuje rychlým tempem, živými dialogy a místy až nonsensovým humorem. V Paříži se sice hrdinové ocitnou jen na chvíli a zločin, který se odehrál, je spíše k smíchu než hroživý, ale zábavného pátrání je v knize ažaž.

Šárka Ledenová (1987) absolvovala magisterské studium na Literární akademii Josefa Škvoreckého, tříleté studium filmové režie a scenáristiky na Filmové akademii Miroslava Ondříčka v Písku a bakalářský obor

Čeština v komunikaci neslyšících na FF UK v Praze. Spolupracuje s domovy dětí a mládeže, pořádá kreativní kurzy pro děti i dospělé, převážně v domovských Teplicích. *Paříž s vůní zločinu* je jejím knižním debutem.

Hana Prokopcová (1989) vystudovala magisterský obor věnovaný tvůrčímu psaní na Literární akademii Josefa Škvoreckého. Pracovala jako copywriter pro webové portály Prodeti.cz a Restu.cz, momentálně je na rodičovské dovolené. *Paříž s vůní zločinu* je jejím knižním debutem.

Petra Slabá (1980) se zabývá ilustrací, grafickým designem a tvorbou autorských grafik s přesahem i do jiných oborů. Má ráda tradiční techniky tisku, prací s texturou a vzory. Tvoří a žije se svou rodinou v Praze.

12+

PETRA HŮLOVÁ

LIŠČÍ OČI

Ilustroval Nikkarin
Praha, Argo 2021, 370 stran
ISBN 978-80-257-3595-4
věk 12+

Liščí oči jsou prvním románem pro mladé čtenáře od Petry Hůlové, uznávané autorky knih pro dospělé. Ve vyprávění se střídají třináctiletí sourozenci Zuzka a Eda, kteří spatří v koupelně lišku. Díky ní se ocitnou v jiné době, v srpnu 1968. Jejich dědovi je dvacet a oni mu můžou zachránit život. A nejen to. Doba okupace Československa ruskou armádou je příležitostí zopakovat si dějepis na vlastní kůži a pokusit se změnit klíčové momenty v historii českého národa. Za denního světla jsou Zuzka s Edou neviditelní, v noci se naopak můžou obejmout se svou těhotnou babičkou, která čeká jejich mámu. Jejich první cesta letadlem je do Moskvy a rovnou s prezidentem Ludvíkem Svobodou. Cíl mise: zabránit českým politikům podepsat moskevský protokol, který náš stát uvrhl do dvacetiletého područí Sovětského svazu. *Liščí oči* zaujmou starší mládež nebo čtenáře se zájmem o historii a nabízejí zajímavé srovnání jednoho světa ve dvou odlišných časech – ať už jde o neexistenci metra, mobilních telefonů, nezamykání domů nebo papírových novin, na nichž se pod našimi prsty rozmazává inkoust.

Petra Hůlová (1979) je renomovaná autorka tematicky i žánrově

rozmanitých próz. Její první román *Paměť mojí babičce* z roku 2002, oceněný Magnesíí Literou za Objev roku, se odehrává v Mongolsku, kde autorka dva roky pobývala; mongolistiku a kulturologii také vystudovala na FF UK v Praze. Za prózu *Umělohmotný třípokoj* (2006) obdržela Cenu Jiřího Ortena a v roce 2008 získala také Cenu Josefa Škvoreckého za román *Stanice Tajga*. Mezi nejnovější prózy patří kontroverzní dystopie *Stručné dějiny hnutí* (2018) a psychologický text o střídavé péči *Zlodějka mého táty* (2019).

Nikkarin (1987) podrobněji na s. 16

15+

MAREK TOMAN, JAN BLAŽEK

ODSUNUTÉ DĚTI

Ilustrovali Jakub Bachorík, Magdalena Rutová, Stanislav Setinský, Františka Loubat, Jindřich Janíček
Praha, Post Bellum 2021, 132 stran
ISBN 978-80-907404-7-1
věk 15+

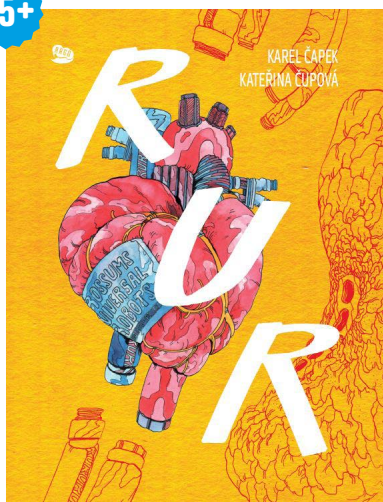
Publicista a dokumentarista Jan Blažek už několik let pořizuje rozhovory s německými pamětníky poválečného odsunu z území Československa pro sbírku *Paměť národa*. Pět osudů těchto lidí vybral a s pěti různými výtvarníky a scenáristou Markem Tomanem převedl do komiksového vyprávění. Lidé, kteří na odsun vzpomínají, byli tehdy dětmi nebo dospívajícími. Příběhy jsou si podobné – a přece každý jiný: zprvu bezproblémové soužití českých a německých sousedů nejprve rozbije zabrání Sudet nacistickým Německem a později pomstychtivým jednáním Čechů, převážně z úplně jiných končin země. Scenárista i kreslíři sice vyprávějí skutečné příběhy převážně civilním tónem, nezaleknou se však ani temných a krutých scén včetně hromadných poprav. Jednotlivé povídky jsou přitom pro mladé čtenáře sugestivní i tím, že události jsou vnímány očima jejich vrstevníků, kteří jen zoufale či užasle sledují tragédie kolem sebe. Všechny komiksové kapitoly doprovázejí vysvětlující a doplňující texty o svědcích, které Blažek zpovídal, i o dobových okolnostech a přinášejí také aktuální pohled historiků na dané události.

Marek Toman (1967) vystudoval filozofii na FF UK, dlouhodobě působí

na MZV ČR. Vydává básnické a prozaické knihy pro děti i dospělé, často s historickou tematikou, pracuje také jako překladatel a editor. Za historický román *Chvála oportunismu* (2016), soustředěný kolem osobností T. G. Masaryka a R. Heydricha, získal Cenu Nadace Českého literárního fondu. V satirickém románu *Nutrie* (2019), který také inscenoval pro své autorské Divadlo Čučka, se ohlíží za polistopadovými dějinami. Z titulů pro děti a mládež vzbudily největší pozornost *Cukrárna U Šilhavého Jima* (2018, Zlatá stuha, čestná listina IBBY) i další knihomolský příběh *Neskutečná dobrodružství Florentina Flowerse* (2019, Zlatá stuha za nejlepší ilustrace).

Jan Blažek (1977) se jako spolupracovník organizace Post Bellum zaměřuje na sběr orální historie zejména pamětníků poválečného odsunu Němců z ČSR.

Jakub Bachorík (1994), **Magdalena Rutová** (1988), **Stanislav Setinský** (1985), **Františka Loubat** (1986), **Jindřich Janíček** (1990): kreslíři jednotlivých komiksových povídek.

KAREL ČAPEK, KATEŘINA ČUPOVÁ

R. U. R.

Ilustrovala Kateřina Čupová
Praha, Argo 2020, 256 stran
ISBN 978-80-257-3340-0
Věk 15+

Mladá komixová kreslířka přistoupila k adaptaci slavné Čapkovy hry velmi zodpovědně: dodržuje dělení do dějství a z textu příliš nevynechává. Přidává jen krátkou snovou pasáž, kam „přestěhovala“ část jednoho dialogu, a jednooké snové flashbacky, jimiž občas prolíná hlavní děj. I díky tomu přibližuje slavnou, ale místy zastaralou působící hru současnému publiku. Depresivní tragédii apokalyptických rozměrů Čupová inscenuje jemnou, téměř veselou kresbou. Pro vizáž robotů autorka zvolila divadelní stylizaci – tedy stylizaci lidské fyziognomie bližší (i v divadle je hrají herci). *R. U. R.* tak ztrácí svou osudovou hrozivost a má více lehkosti, a přinejmenším v předehře až lehkomyšlnosti, či dokonce mírné frivolnosti. Čupové pojetí také nenápadně aktualizuje postavu Heleny – jakožto idealistickou aktivistku, která nedohlédne důsledky svých činů a svým dobře míněným (humanistickým) jednáním uspiší budoucí katastrofu. Čapkovy poselství o tragédii ušlechtilých cílů, při jejichž dosahování se zapomíná na to, že ne všichni jsou stejně ušlechtilí, je stále platné a i z komiksu dobře čitelné.

Kateřina Čupová (1992) absolvovala ateliér animace na Fakultě

multimediálních komunikací UTB ve Zlíně. Krátké komiksové práce publikovala v časopisech a sbornících *AARGH!*, *Art+Antiques*, *Bublifuk*, *KomiksFest revue* nebo *Vějíř*, za komiksové povídky *Kašna* (2015) a *Druhý břeh* (2019) získala českou výroční komiksovou cenu Muriel v kategorii krátký komiks. *R. U. R.* je její první rozsáhlejší komiksovou knihou.

OSAMU OKAMURA MĚSTO PRO KAŽDÉHO

Ilustrace a modely David Böhm
a Jiří Franta
Praha, Labyrint 2020, 180 stran
ISBN 978-80-86803-67-8
Věk 15+

Srozumitelně, přehledně, se smyslem pro názornost a hravou nadsázkou kniha vysvětluje, jak vznikl a jak se rozvíjel městský prostor, co jsou jeho hlavní výhody a nevýhody či jak by mělo město odrážet nároky na nové bydlení i kvalitní život starousedlíků. Definuje problémy jako privatizace měst, zhoršující se životní prostředí, sílící dopravní zátěž i chátrající domy a území. Nezůstává přitom jen u přiměřené kritiky překotné modernizace, naopak vysvětluje souvislosti vývoje (např. náměstí bývala důležitá pro trhy, dnes jsou z nich hlavně parkoviště) a to, že potřeby obyvatel se v průběhu let proměňují, zatímco městská zástavba zůstává stejná. Pro lepší budoucnost měst jsou podstatné plány sestavené odborníky na základě požadavků firem i občanů – k nimž budou brzy patřit i dospívající čtenáři knihy. Aby se v odborných pojmech neztratili, připravila pro ně dvojice výtvarníků nejen klasické ilustrace, ale také velkolepé trojrozměrné modely městských čtvrtí, jejichž celky i detaily fotografoval Pavel Horák. Kniha získala mezinárodní ocenění Bologna Ragazzi Award.

Osamu Okamura (1973) je architekt a urbanista, děkan a pedagog Fakulty umění a architektury Technické

univerzity v Liberci, předseda Komise Rady hl. m. Prahy pro umění ve veřejném prostoru. Působil jako šéfredaktor architektonického časopisu ERA21, nyní je členem jeho redakční rady.

David Böhm (1982) debutoval souborem komiksových pohádek z černé Afriky *Ticho hrocha* (2009), velký ohlas měla svérázná encyklopedie *Hlava v hlavě* (s O. Buddeusem, 2014, Nejkrásnější česká kniha roku, Magnesia Litera) i hojně překládaná práce *Jak se dělá galerie* (s O. Chrobákem, 2016). Autorská encyklopedie *A jako Antarktida* (2019) získala Magnesii Literu i Zlatou stuhu a také Německou cenu za literaturu pro mládež.

Jiří Franta (1978) se jako originální ilustrátor prosadil hned prací na první knize *Proč obrazy nepotřebují názvy* (s O. Horákem, 2015, Magnesia Litera, Zlatá stuha). Následovala obdobně laděná publikace *Průvodce neklidným územím I* (s O. Horákem a D. Böhmem, 2016). Ilustroval také beletristické knihy pro děti (*Soví zpěv I*, Procházkové, 2017, *Polča* G. Kuijera, 2019) i pro dospělé (*Bomba Funk* K. Veselého, 2017, *Boží zboží* O. Horáka, 2015). Jeho autorským debutem je obsáhlý komiks pro dospělé *Singl* (2020).

ZLATÁ STUHA 2021 - LITERÁRNÍ ČÁST

Kategorie Beletrie pro děti

Jan Jirků za text knihy *Táta a princezna Rozárka* (Albatros)

Kategorie Beletrie pro mládež

Jana Jašová za text knihy *Psí dny* (Meander)

Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež

Klára Smolíková za text knihy *S Komenským do komiksu* (Portál)

ZLATÁ STUHA 2021 - VÝTVARNÁ ČÁST

Kategorie Knihy pro mladší děti

Marie Urbánková za ilustrace ke knize *Táta a princezna Rozárka* (Albatros)

Kategorie Knihy pro starší děti a mládež

Jakub Cenkl za ilustrace ke knize *Já, Finis* (Václav Dvořák)

Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež

David Dolenský za ilustrace ke knize *Rufus zálesák* (Baobab)

Kategorie Výtvarný počín roku

David Böhm a **Jiří Franta** za ilustrace ke knize *Město pro každého* (Labyrint / Raketa)

ZLATÁ STUHA 2021 - KOMIKS

Kateřina Čupová za knihu *R. U. R.* (Argo)

ZLATÁ STUHA 2021 - ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ ZA NAKLADATELSKÝ POČÍN

nakladatelství Albatros a **Pasparta** za edici *Má to háček*

nakladatelství Universum za knihu *Hrdinky*

MAGNESIA LITERA 2021 - KATEGORIE LITERA ZA KNIHU PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Bogdan Trojak za knihu *Safíroví ledňáčci a Glutaman* (Baobab)

PARTNEŘI PUBLIKACE

Svaz českých knihkupců a nakladatelů

Fügnerovo nám. 1808/3
120 00 Praha 2
T 272 660 644
E sckn@sckn.cz
W www.sckn.cz

Česká sekce IBBY

Provázkova 2182/2
143 00 Praha 4
E ibbyczechrepublic@gmail.com
W www.ceskasekceibby.cz
W www.zlatastuha.cz

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR

c/o Národní knihovna ČR
Mariánské náměstí 190/5
110 00 Praha 1
T 221 663 379
E skip@nkp.cz
W www.skipcr.cz

NAKLADATELSTVÍ UVEDENÁ NA STRANÁCH 4–19

Albatros

c/o Albatros Media
5. května 1746/22
140 00 Praha 4
Telefon: 261 397 200-201
E-mail: albatros@albatrosmedia.cz
Web: www.albatros.cz

Argo

Milíčova 13
130 00 Praha 3
Telefon: 222 782 262
E-mail: argo@argo.cz
Web: www.argo.cz

Bambook

c/o Grada Publishing
U Průhonu 22
170 00 Praha 7
Telefon: 234 264 401 -2
E-mail: bambook.cz@grada.cz
Web: www.bambook.cz

Baobab

Plavecká 1355/14
128 00 Praha 2
Telefon: 605 195 614
E-mail: info@baobab-books.net
Web: www.baobab-books.net

Běžiliska

Škroupovo náměstí 1283/4
130 00 Praha 3
Telefon: 776 059 005
E-mail: info@beziliska.cz
Web: www.beziliska.cz

Epocha

Kaprova 12/40
110 00 Praha 1
Telefon: 224 810 353
E-mail: epocha@epocha.cz
Web: www.epocha.cz

Fragment

c/o Albatros Media
5. května 1746/22
Telefon: 261 397 200-201
Email: fragment@albatrosmedia.cz
Web: www.fragment.cz

Host

Radlas 5
602 00 Brno
Telefon: 545 212 747
E-mail: nakladatelstvi@hostbrno.cz
Web: www.hostbrno.cz

Labyrint & Raketa

Dittrichova 5
120 00 Praha 2
Telefon: 224 922 422
E-mail: labyrint@labyrint.net,
Web: www.labyrint.net,
www.raketa-casopis.cz

Meander

Zubatého 1
150 00 Praha 5
Telefon: 257 324 232, 728 355 554
E-mail: nakladatelstvi@meander.cz
Web: www.meander.cz

Mladá fronta

c/o Albatros Media
5. května 1746/22
140 00 Praha 4
Telefon: 261 397 200-201
E-mail: albatros@albatrosmedia.cz
Web: www.albatros.cz

Nakladatelství Slovart

Oderská 333
196 03 Praha 9
Telefon: 266 177 141
E-mail: polak@slovart.cz
Web: www.slovart.cz

Pasparta Publishing

Chýnovská 563
252 66 Libčice nad Vltavou
Telefon: 774 702 112
E-mail: pasparta@pasparta.cz
Web: www.pasparta.cz

Píkola

c/o Euromedia Group
Nádražní 896/30
150 00 Praha 5
Telefon: 296 536 111
E-mail: objednavky-vo@euromedia.cz
Web: www.euromedia.cz

Portál

Klapkova 1867/2
182 00 Praha 8
Telefon: 283 028 111
E-mail: naklad@portal.cz
Web: www.portal.cz

Post Bellum

Španělská 1073/10
110 00 Praha 2
Telefon: 257 316 966
E-mail: info@postbellum.cz
Web: www.postbellum.cz

Práh

Patočkova 2386
16900 Praha 6
Telefon: 777 403 033
E-mail: kadlec@prah.cz
Web: www.prah.cz

O AUTORECH

Bohumila Adamová vystudovala bohemistiku na FF UK v Praze. Pracovala jako redaktorka, korektorka a recenzentka zejména dětské literatury v časopise *iLiteratura* a osm let také jako stomická poradkyně ve zdravotnické firmě. Pod pseudonymem Anna Bolavá vydala romány *Do tmy* (2015, Magnesia Litera za prózu), *Ke dnu* (2017) a *Před povodní* (2020). Její knihy jsou překládány do mnoha evropských jazyků. Své texty publikuje např. také v Salonu, Reportéru a spolupracuje s Českým rozhlasem.

Pavel Mandys absolvoval FSV UK, pracuje jako novinář, literární a filmový kritik, od roku 1995 do roku 2010 redaktor zpravodajského časopisu Týden, od roku 2010 redaktor internetového literárního časopisu *iLiteratura*. V roce 2001 získal „za zasvěcené pohledy na kulturní dění“ cenu Novinářská křepelka pro novináře do 33 let. Spoluzaložil výroční knižní ceny Magnesia Litera, v současnosti je předsedou spolku Litera, který je organizuje. Publikoval knihy *Idiot a jeho návrat* (spolu se Sašou Gedeonem, 1999), *Praha – město literatury* (2011), *2 × 101 knih pro děti a mládež* (editor a spoluautor, 2013), *Praha Noir* (editor, 2016) a *Dějiny české detektivky* (s Michalem Jarešem, 2019).

Jitka Nešporová vystudovala bohemistiku a překladatelství/tlumočnictví na FF UK v Praze. Překládá německojazyčnou beletrii (mj. *Jacob se odhodlá milovat* Catalina Doriana Floresca, *Člověk Anděl* Gunthera Geltingera, *Popdechovka aneb Jak přišla věda do hor* Vey Kaiserové, *Ten den* Angeliky Overath, *Giacumbert* Nau Lea Tuora, *Zimní včely* Norberta Scheuera), pracuje jako literární redaktorka a publicistka, od r. 2009 úzce spolupracuje s literárním časopisem *iLiteratura*, kde je těžištěm její práce vedle německy psané literatury také tvorba pro děti a mládež. V součinnosti se zahraničními kulturními instituty, Pražským literárním domem a Světem knihy moderuje autorská čtení a přednáší o nejnovějších překladech německy psané prózy.

Výběr z českých knih pro děti a mládež 2020/2021 PODZIM

Texty © Bohumila Adamová, Pavel Mandys (ed.),
Jitka Nešporová

Design © Tíbor Vízi, 2021

Vydala Komise pro dětskou knihu Svazu českých
knihkupců a nakladatelů ve spolupráci s Českou sekcí
IBBY a SKIP v Praze roku 2021

Uzávěrka výběru titulů: 31. 9. 2021

Texty lze citovat výlučně s odkazem na autory

Počet stran 24

www.nejlepsiknihydetem.cz

www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem

ISBN 978-80-907020-8-0